

Feministische moslima's, verander de symbolische waarde van de hoofddoek!

Door [Sujet Shams](#) - 8 oktober 2022

Geplaatst in [Hoofddoek](#) - [Iran](#)

De vrouwen in Iran hebben het hardst geschreeuwd om hun vrijheid. En heel recent nog, hebben de vrouwen in Afghanistan dat gedaan. In Iran was de aanleiding de moord op een jonge vrouw die haar hoofddoek niet 'correct' had gedragen volgens de moraalpolitie. De dood van Mahsa Amini leidde tot wereldwijde protesten. In Afghanistan lieten de vrouwen van zich horen omdat zij hun basisrechten terug willen, zoals kunnen studeren en over straat lopen zonder een mannelijk familielid. Daar gaat de strijd zelden over de hoofddoek, wellicht is dat nog een stap te ver.

Maar de vrouwen in Iran zijn wel zo ver dat ze zich steeds weer buigen over de hoofddoek. Het stuk textiel dat verplicht om het hoofd moet. Dit vraagstuk is ook in het Nederlandse publieke debat meerdere malen aan bod gekomen. Is het een vrije keuze of niet? Is het een vorm van onderdrukking? Kun je jezelf met een hoofddoek feministe noemen? Terechte vragen. Helaas blijft het antwoord zelden overtuigend en vaag. En wat ervan overbleef: een meerduidige situatie. De ene vindt het anti-feministisch, de ander vindt dat het prima samen kan gaan met het feminisme. Het is immers de vrijheid om zélf te mogen bepalen.

Niet meer dit regime

En ik vind niets een betere aanleiding om het te hebben over de hoofddoek dan wat zich de afgelopen dagen heeft voorgedaan. Vrouwen die hun hoofddoek verbranden, vrouwen, in Iran, die neergeschoten werden omdat zij van zich lieten horen op straat. Zij willen niet meer. Niet de hoofddoek, niet de exorbitante regels en verplichtingen, niet dit regime!

Feministische moslima's, verander de symbolische waarde van de hoofddoek!

Kun je iemand verplichten een hoofddoek te dragen? Ja, dat kan, dat zien we in Iran. Maar kun je ook iemand verplichten hem níet te dragen? Ja, dat zien we in Frankrijk. Daar is het in sommige omstandigheden, zoals bijvoorbeeld binnen het onderwijs, als docente niet meer mogelijk een hoofddoek te dragen bij het uitoefenen van je beroep.

Wat is de kern van de hoofddoek?

Ik ben er anders naar gaan kijken. Misschien iets liberaler. Als vrouwen met een hoofddoek zeggen dat dat voor hen geen onderdrukking is, dan neem ik dat voor waar aan. Zij weten dat immers beter dan ik. Maar we weten ook allemaal dat het meer is dan het dragen van een stuk textiel. De hoofddoek heeft een diepere betekenis, een betekenis die religie eraan geeft.

Ik vind dat het tijd wordt om de kern van het dragen van die hoofddoek eens goed ter discussie te stellen. Als westerse vrouwen op die manier hun geloof willen belijden én beweren feminist te zijn, dan mag de vraag gesteld worden of de kern van het dragen van een hoofddoek ook echt feministisch is? Want waarom draag je die eigenlijk?

Schuilen achter de persoonlijke keuze

Ik groeide op met het idee dat de vrouw haar kuisheid moet bewaren, vroomheid moet uitstralen om zich te behoeden voor de seksuele lusten van de man. En échte emancipatie zou betekenen dat die verantwoordelijkheid ook wordt gelegd bij de man.

Hoewel ik zie dat deze interpretatie algemeen erkend wordt, krijg ik de indruk dat veel vrouwen er een eigen invulling aan geven wanneer zij te kampen krijgen met deze vragen. Ik denk dan aan Karima Rahmani (bekend van 'Blijf Van Mijn Niqaab Af'). Toen haar eens tijdens een talkshow de vraag werd gesteld wat de essentie van het bedekken was, zei ze: 'Dat is iets wat helemaal voor mijzelf is, het is een persoonlijke keuze, een spirituele binding die ik heb met mijn schepper.'

Niet overtuigend

Ik kreeg de indruk dat die vraag te confronterend voor haar was, alsof ze moest schuilen achter haar 'persoonlijke keuzes'. Sterker nog, ze vond het een belediging dat aan tafel gesuggereerd werd dat ze het zou doen voor de man. Vrije keuze dus!

Zo zijn er veel vrouwen die een beroep doen op hun vrije keuze, en afdwalen in vaagheid als die vrije keuze wringt met het feminisme. Het wekt de schijn van schaamte om uit te komen voor conservatieve waarden. Kun je progressieve waarden uitdragen en zelf conservatief leven? Kun je steun uitspreken naar vrouwen in Iran én zelf een hoofddoek dragen? Ja, maar echt overtuigend is het niet.

Feministische moslima's, verander de symbolische waarde van de hoofddoek!

Kamerleden met aartsconservatieve roots

Neem bijvoorbeeld GroenLinks-politica Kauthar Bouchallikht of Fonda Sahla die voor D66 in de Kamer zit. Beiden zijn lid van partijen waarin je uitsluitend feminist kunt zijn. Als man en als vrouw. Beiden staan bekend om hun aartsconservatieve roots binnen de islamitische gemeenschap. Kauthar was vicevoorzitter van het Forum van Europese Moslim Jongeren en Studenten Organisaties (FEMYSO). En Fonda werd gelinkt aan de terroristische Hofstadgroep door familiebanden.

Vrouwen als zij die zich enerzijds emanciperen door hun politieke activiteiten en hun stem in het debat, en anderzijds profileren als moslima met hoofddoek maken de symbolische waarde van de hoofddoek nog belangrijker. Want wie durft het oeroude symbool er nog aan toe te kennen? Eigenlijk niemand. Waarschijnlijk omdat zij dit te achterhaald vinden, omdat het botst met westerse waarden en omdat het eigenlijk helemaal niet zo feministisch is.

Een nieuw symbool

Het lijkt me juist nu nodig voor deze vrouwen om naar voren te stappen, afstand te doen van het oude symbool en over te stappen naar een nieuw symbool. Een dat meer past bij de tijd en één dat geloofwaardiger overkomt en meer strookt met andere progressieve waarden die zij lijken aan te hangen.

Het zou de solidariteit met de Iraanse vrouwen versterken. En vrouwen kunnen hun hoofddoek blijven dragen én zichzelf feministe noemen, zonder dat iemand daar raar van opkijkt. Kan dat zo makkelijk? Ik denk dat het haast noodzakelijk is. Heb je daar geen mannelijke islamitische theologen voor nodig om het goed te keuren? Dat lijkt me niet. Een maatschappijkritiek op de vrouwelijke emancipatie kun je beter bij de vrouw zelf laten beginnen. Dat is feminisme!

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar, dank zij de donateurs. [**Doet u mee?**](#) Hartelijk dank!